

> Retouradres Postbus 40219 8004 DE Zwolle

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**
Vergunningen en handhaving

Mandemaat 3, Assen
Postbus 40219
8004 DE Zwolle
www.rvo.nl

Contactpersoon

Woo-medewerker

T 0880 42 4242
woo-unit@rvo.nl

Onze referentie
Woo/2023/103

Bijlagen
3

Datum 19 juli 2023
Betreft Beslissing op verzoek Woo/2023/103

Geachte heer/mevrouw,

Op 7 maart 2023 heeft u een verzoek verstuurd waarin u vraagt om openbaarmaking van informatie. In deze brief leest u mijn reactie op uw verzoek.

Uw verzoek

U vraagt om openbaarmaking van informatie over het toekennen dan wel afwijzen van aangevraagde subsidies, ten aanzien van het al dan niet aannemen van verbondenheid tussen verschillende entiteiten, op grond van de Regeling subsidie vaste lasten financiering COVID-19 (hierna TVL-regeling). Hieronder valt onder andere:

- Rapporten, resultaten, verslagen, doorslaggevende dan wel beleidsbepalende besluiten;
- Communicatie (intern en extern);
- Overige controles en overige stukken opgesteld ten aanzien van het omgaan met het bovenvermelde onderwerp;
- De werkinstructies voor de medewerkers van RVO, gebruikt in de besluitvorming ten aanzien van bovenvermeld onderwerp. Hieronder wordt eveneens verstaan al het (overkoepelend) beleid dat voortvloeit uit (de resultaten van) eerdere subsidietoekenning dan wel afwijzing, alsmede alle stukken die gaan over het tot stand komen van dit beleid.

Aangetroffen documenten

Naar aanleiding van uw verzoek heb ik informatie laten zoeken die op uw verzoek betrekking heeft. Hierbij is duidelijk geworden dat bij uw verzoek een zeer grote hoeveelheid documenten betrokken is. Onderstaand treft u een globale indicatie:

- Mkb/GO-toets
 - o De casuïstiek betreft 1.703 subsidiezaken van grote ondernemingen en honderden grotere mkb-ondernemingen die hierop getoetst zijn. Dit leidt tot meer dan 10.000 tot mogelijk 100.000 documenten (afstemming veelal via interne emailcorrespondentie inzake primaire besluiten, bezwaar en beroep) waaronder relatief veel bedrijfsvertrouwelijke informatie die grotendeels weggelakt moet worden en waarvoor een zienswijze inzake voorgenomen openbaarmaking moet worden gevraagd.

- Toets op staatssteungrens
 - o De ondernemingen in landbouw- en visserijsector met een lagere staatssteungrens. Het betreft hier minimaal 24.300 subsidiezaken, wat leidt dat minimaal 100.000 documenten betrokken zijn.
 - o Overige ondernemingen met de reguliere staatssteungrens;
 - In de verschillende TVL-rondes zijn in totaal 462.442 subsidies aangevraagd. De aanvragen zijn zowel in de aanvraagfase als in de vaststellingsfase geautomatiseerd gecontroleerd op bereiken van de staatssteungrens. Het gaat hier om minimaal 1.000.000 documenten.
 - Ongeveer 31% van de aanvragen en 26% van de vaststellingsverzoeken is daarnaast ook handmatig getoetst. In ongeveer 1.600 vaststellingsbesluiten is het vaststellingsbedrag daadwerkelijk omlaag bijgesteld vanwege het bereiken van de staatssteungrens. Bij veel zaken is verbondenheid pas achteraf duidelijk geworden. Wellicht speelt daarom ook nog bij zo'n 1.000 herziene vaststellingen (mede) het bereiken staatssteungrens. Dit leidt weer tot 10.000 tot 100.000 documenten

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**
Vergunningen en handhaving

Datum
19 juli 2023

Onze referentie
Woo/2023/103

Procedure

Per abuis werd u verzoek, pas nadat ik uw ingebrekestelling van 24 april 2023 hebben ontvangen, op 26 april 2023 bij mij bekend. Hierna is er verscheidene malen telefonisch contact geweest om uw verzoek zover als mogelijk te specificeren en afspraken te maken over de behandeling van uw verzoek. Hierbij is aangegeven dat het vanwege de enorme omvang van het verzoek niet mogelijk is om uw complete verzoek op korte termijn te behandelen.

Op 23 mei en 27 juni 2023 is er telefonisch besproken dat RVO in een eerste deelbesluit de links naar de leidende (Europese begrippen-)kaders en de op uw verzoek betrekking hebbende delen van de interne werkinstructies die gebruikt werden door de primaire afdeling die de aanvragen beoordeelde alsmede door de bezwaarjuristen te verstrekken.

RVO verwacht met dit eerste deelbesluit u afdoende inzicht in de vaste uitvoeringspraktijk van RVO inzake de toets op verbondenheid te hebben gegeven. Met u is afgesproken dat u na dit eerste deelbesluit de mogelijkheid heeft om verdere informatie in deelbesluiten op te vragen. Mocht u hiervan gebruik willen maken, vraag ik u hierover contact met RVO op te nemen.

Wettelijk kader

Ik behandel uw verzoek als een verzoek op grond van de Wet open overheid (Woo). Voor de relevante artikelen uit de Woo verwijs ik u naar bijlage 1.

Geen derde-belanghebbenden

Uw verzoek gaat niet over informatie over derden. Daarom kan ik op uw verzoek beslissen zonder bij derde-belanghebbenden een zienswijze op te vragen.

Besluit

Ik heb besloten de informatie die u vraagt openbaar te maken, behalve de naar personen of bedrijven herleidbare gegevens die erin staan. Waarom ik deze gegevens niet openbaar maak, leest u verderop in deze brief.

In bijlage 1 vindt u een opsomming van de artikelen uit de Woo die voor mijn besluit van belang zijn.

Beoordeling van uw verzoek

Uw verzoek gaat over publieke informatie die in één of meer documenten staat. Daarom is de Wet open overheid (Woo) van toepassing. Het uitgangspunt van deze wet is dat informatie in principe openbaar is voor iedereen. Alleen als er een uitzonderingsgrond aanwezig is, kan of mag informatie niet openbaar worden gemaakt. Deze uitzonderingsgronden staan in artikel 5.1 van de Woo. Ik heb onderzocht of deze uitzonderingsgronden van toepassing zijn op informatie die u vraagt. Mijn conclusie is dat dit gedeeltelijk het geval is.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**
Vergunningen en handhaving

Datum
19 juli 2023

Onze referentie
Woo/2023/103

In de inventarislijst en in de documenten heb ik opgenomen welke uitzonderingsgronden van toepassing zijn.

Overwegingen

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (5.1.2.e)

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken als dit de persoonlijke levenssfeer schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. Het gaat om persoonsgegevens die (indirect) te herleiden zijn tot een persoon zoals namen, e-mailadressen, telefoonnummers en functienamen.

Bij (bepaalde passages uit) de documenten is dit het geval. Ik vind het in dit geval belangrijk dat de identiteit van betrokkene niet bekend wordt omdat dit zijn of haar privacy kan schenden. Dat vind ik niet wenselijk. Daarom maak ik deze persoonsgegevens niet openbaar.

In de documenten staan (ook) persoonsgegevens van ambtenaren. Het gaat om gegevens die herleidbaar zijn tot een persoon, zoals onder meer namen, e-mailadressen, functienamen en telefoonnummers. In het kader van goed werkgeverschap vind ik dat het belang van privacy zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Dit ter bescherming van de privacy van de betrokken ambtenaar/ambtenaren. Daarbij weegt mee dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om, openbaarmaking op grond van de Woo.

Het voorkomen van onevenredige benadeling (5.1.5)

Op grond van artikel 5.1, vijfde lid, van de Woo mag ik in uitzonderlijke gevallen geen informatie openbaar maken als dit kan leiden tot onevenredige benadeling en de voorkoming daarvan zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid.

Bij de documenten is dit het geval.

In de documenten staan gegevens die herleidbaar zijn naar bedrijven. Deze bedrijven staan slechts ter voorbeeld in de documenten. Ik vind dat de voorkoming van benadeling zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Ik maak deze informatie daarom niet openbaar.

Wijze van openbaarmaking

Bij de informatie die u vraagt zijn geen derde-belanghebbenden betrokken die bezwaren kunnen hebben tegen de openbaarmaking. Daarom maak ik deze informatie meteen openbaar. De twee documenten heb ik bijgevoegd bij deze brief. De linkjes en een toelichting treft u in bijlage 3.

Ook laat ik deze informatie en een geanonimiseerde kopie van dit besluit binnenkort publiceren op www.rijksoverheid.nl. Dit is omdat de informatie voor iedereen openbaar is, en niet alleen voor u.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op www.rvo.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief). Uw aanvraag is bij ons bekend onder referentienummer Woo/2023/103 Gebruik dit nummer als u contact met ons heeft. U kunt vragen naar de afdeling Vergunningen en Handhaving.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**
Vergunningen en handhaving

Datum
19 juli 2023

Onze referentie
Woo/2023/103

Met vriendelijke groet,

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze:

Elma Drenth
Teammanager Vergunningen en handhaving
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlagen:

- Bijlage 1: Relevante artikelen uit de Woo
- Bijlage 2: Inventarislijst opgevraagde gegevens
- Bijlage 3: Toelichting met linkjes

Als u bezwaar wilt maken

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen.

Ga naar www.rvo.nl/bezwaar om uw bezwaar digitaal te versturen. Kies voor eBezwaar.

Wilt u liever schriftelijk bezwaar maken? Stuur uw bezwaarschrift dan naar Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, Postbus 40219, 8004 DE Zwolle. Noem hierin de referentie en de datum van de brief waartegen u bezwaar maakt.

bijlage

Relevante artikelen uit de Woo

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Vergunningen en handhaving

Datum
19 juli 2023

Onze referentie
Woo/2023/103

Bijlage nummer	1
Horend bij	Verzoek openbaarmaking gegevens
Datum	19 juli 2023
Onze referentie	Woo/2023/103
Contactpersoon	

Artikel 1.1 Recht op toegang

Eenieder heeft recht op toegang tot publieke informatie zonder daartoe een belang te hoeven stellen, behoudens bij deze wet gestelde beperkingen.

Artikel 2.5 Belang openbaarheid

Bij de toepassing van deze wet wordt uitgegaan van het algemeen belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische samenleving.

Artikel 4.1 Verzoek

1. Eenieder kan een verzoek om publieke informatie richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf. In het laatste geval beslist het verantwoordelijke bestuursorgaan op het verzoek.
2. Een verzoek kan mondeling of schriftelijk worden ingediend en kan elektronisch worden verzonden op de door het bestuursorgaan aangegeven wijze.
3. De verzoeker behoeft bij zijn verzoek geen belang te stellen.
4. De verzoeker vermeldt bij zijn verzoek de aangelegenheid of het daarop betrekking hebbende document, waarover hij informatie wenst te ontvangen.
7. Een verzoek om informatie wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk 5.

Artikel 5.1 Uitzonderingen

1. Het openbaar maken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
 - a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
 - b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
 - c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
 - d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 3.1 onderscheidenlijk paragraaf 3.2 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de betrokkene uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven voor de openbaarmaking van deze persoonsgegevens of deze persoonsgegevens kennelijk door de betrokkene openbaar zijn gemaakt;
 - e. nummers betreft die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de levenssfeer maakt.

2. Het openbaar maken van informatie blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
- a. de betrekkingen van Nederland met andere landen en staten en met internationale organisaties;
 - b. de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen, in geval van milieu-informatie slechts voor zover de informatie betrekking heeft op handelingen met een vertrouwelijk karakter;
 - c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
 - d. de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
 - e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
 - f. de bescherming van andere dan in het eerste lid, onderdeel c, genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens;
 - g. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
 - h. de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage;
 - i. het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
3. Indien een verzoek tot openbaarmaking op een van de in het tweede lid genoemde gronden wordt afgewezen, bevat het besluit hiervoor een uitdrukkelijke motivering.
4. Openbaarmaking kan tijdelijk achterwege blijven, indien het belang van de geadresseerde van de informatie om als eerste kennis te nemen van de informatie dit kennelijk vereist. Het bestuursorgaan doet mededeling aan de verzoeker van de termijn waarbinnen de openbaarmaking alsnog zal geschieden.
5. In uitzonderlijke gevallen kan openbaarmaking van andere informatie dan milieu-informatie voorts achterwege blijven indien openbaarmaking onevenredige benadeling toebrengt aan een ander belang dan genoemd in het eerste of tweede lid en het algemeen belang van openbaarheid niet tegen deze benadeling opweegt. Het bestuursorgaan baseert een beslissing tot achterwege laten van de openbaarmaking van enige informatie op deze grond ten aanzien van dezelfde informatie niet tevens op een van de in het eerste of tweede lid genoemde gronden.
6. Het openbaar maken van informatie blijft in afwijking van het eerste lid, onderdeel c, in geval van milieu-informatie eveneens achterwege voor zover daardoor het in het eerste lid, onderdeel c, genoemde belang ernstig geschaad wordt en het algemeen belang van openbaarheid van informatie niet opweegt tegen deze schade.
7. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op milieu-informatie die betrekking heeft op emissies in het milieu.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**
Vergunningen en handhaving

Datum
19 juli 2023

Onze referentie
Woo/2023/103

bijlage

Inventarislijst opgevraagde gegevens

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Vergunningen en handhaving

Bijlage nummer 2
Horend bij Verzoek openbaarmaking gegevens
Datum 19 juli 2023
Onze referentie Woo/2023/103
Contactpersoon

Datum
19 juli 2023

Onze referentie
Woo/2023/103

Nr.	Document	Beoordeling	Woo
1.	Werkinstructie primaire afdeling	Gedeeltelijk openbaar	5.1.2.e, 5.1.5
2.	Werkinstructie JZ	Gedeeltelijk openbaar	5.1.2.e, 5.1.5

bijlage

Toelichting met linkjes

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Vergunningen en handhaving

Bijlage nummer	3
Horend bij	Verzoek openbaarmaking gegevens
Datum	19 juli 2023
Onze referentie	Woo/2023/103
Contactpersoon	

Datum
19 juli 2023

Onze referentie
Woo/2023/103

Binnen de TVL-regeling verbondenheid toetst RVO aan 2 verschillende definities van het groepsbegrip, afhankelijk van de toets:

1. Voor de mkb-toets wordt gebruik gemaakt van met name de KMO-Gebruikersgids behorende bij bijlage 1 (KMO-definitie) van de AGVV; zie <https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/vrijstellingsmogelijkheden/algemene-groepsvrijstellingsverordening/> en ook www.rvo.nl/mkb-toets.

2. Voor toetsing van de staatssteungrens wordt gebruik gemaakt van het groepsbegrip zoals in de de-minimisverordening staat, via onze regelingstekst per ronde, bv. in artikel 2.6.5, eerste lid, onder c c van de Regeling subsidie vaste lasten financiering COVID-19 (Q1 202222 mkb. De Regeling is te vinden op wetten.overheid.nl:

In het primaire proces toetsen we dat op hoofdlijnen. In onze werkinstructies primair gaat het met name over de vraag wat te doen in geval van verbondenheid. We gaan hier in eerste instantie uit van de verbondenheid zoals door de ondernemer zelf opgegeven. Zie bijgaand het deel van onze werkinstructies dat gaat over de toets van verbondenheid van entiteiten (Werkinstructie JZ). In het primaire proces ligt de nadruk bij de handmatige toets op mkb-status. De staatssteungrens is vooral geautomatiseerd meegenomen in besluiten op basis van de door de ondernemer zelf opgegeven verbonden ondernemingen.

Onze afdeling Juridische Zaken heeft voor de beoordeling van bezwaar en beroep eigen werkinstructies JZ, zie bijgaand ook het deel dat over deze toets gaat (passages Werkinstructie JZ).

Met de openbaar beschikbare informatie is niet altijd met zekerheid te zien of alle verbonden ondernemingen opgegeven zijn in de aanvraag. Met name bij buitenlandse moederbedrijven is dat lastig. In die gevallen is aanvullende informatie van de onderneming zelf nodig. Als dit van belang is voor de toetsing wordt de ondernemer gevraagd om nadere informatie over eigendoms- en bestuurs-verhoudingen, bv. via organisatieschema's.

In 2021, in de 3e TVL-ronde, kregen ook grote ondernemingen toegang tot de TVL-subsidie. Vanaf die ronde moesten aanvragers hun verbonden ondernemingen opgeven. We kwamen er toen achter dat een flinke groep entiteiten in de eerste twee rondes onterecht als mkb-onderneming subsidie had aangevraagd. Ook

bleek dat sommige ondernemingen als groep al meer ontvangen hadden dan de door de EU maximaal toegestane staatsteun.

Daarom zijn we een apart parallel project gestart met onderzoek naar de verbonden ondernemingen en mkb/GO-status van een grote groep ondernemingen die op dat moment al meer dan € 600.000 aan subsidie verleend gekregen hadden. Met de TVL contactpersonen bij deze ondernemingen is in 2021 contact gezocht en gevraagd om nadere informatie waarmee die mkb/GO-status vastgesteld kon worden. De uitkomsten van dat onderzoek zijn gebruikt bij de toetsing en handhaving in TVL.

Bij grotere ondernemingen kan het in kaart brengen van verbonden ondernemingen complex zijn, ook het up-to-date houden ervan gedurende de zeven TVL-rondes is een uitdaging gebleken, want de informatie kan wijzigen door fusies, overnames, etc. Onvermijdelijk zijn daar af en toe fouten in gemaakt, die we zo goed mogelijk hersteld hebben.

Ik hoop u met het bovenstaande afdoende inzicht in de vaste uitvoeringspraktijk van RVO inzake de toets op verbondenheid te hebben gegeven. Mocht u naar aanleiding hiervan nog resterende vragen hebben, vragen wij u vriendelijk deze nader te specificeren om u van een sneller en minder arbeidsintensief antwoord te kunnen voorzien.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**
Vergunningen en handhaving

Datum
19 juli 2023

Onze referentie
Woo/2023/103

Grote onderneming of mkb

dinsdag 8 maart 2022 13:50

Voor de MKB-toets moet gekeken worden naar de aanvragende onderneming, én de partnerondernemingen (25% en groter belang) én verbonden ondernemingen (meer dan 50% belang) in binnen- en buitenland.

Omdat 5.1.5 enkel informatie heeft van in Nederland gevestigde ondernemingen, zal mogelijk niet alle informatie zichtbaar/beschikbaar zijn. Daarom is er wellicht een aanvullend informatie verzoek nodig.

De informatie die bovenaan een 5.1.5 pagina staat kan onbetrouwbaar zijn, ook afhankelijk van de gedeponeerde stukken. Open daarom altijd op het hoogste niveau van de groep de geconsolideerde jaarverslagen indien beschikbaar.

Om te controleren wie tot de volledige groep (lijken te) behoren moet ook gekeken worden naar Concernrelaties. Daaruit kan nog een andere (buitenlandse) moedermaatschappij blijken.

Dossier Help	
Handelsregister producten	
Littreksels	29-03-2021
Historie	08-03-2016
Deponeringen	08-03-2016
Jaarrekeningen	31-12-2019
Standaard jaarrekeningen	31-12-2019
Concernrelaties	25-05-2020
Statuten	06-12-2007
Overige documenten	

In het geval dat er geen geconsolideerd jaarverslag beschikbaar is, zou het kunnen dat vennootschappelijke jaarverslagen opgeteld moeten worden.

Het aandeelhouderschap van de hoogste entiteit kan ook via een natuurlijk persoon/bestuurder. Kijk hierbij naar UBO/aandeelhouder om mogelijke andere entiteiten die tot de groep behoren (in dit geval 5.1.5).

Enig aandeelhouders Download Meer

Stichting Administratiekantoor van de aandelen
in 5.1.5

5.1.5

Bron: KvK 12-04-2021 (Zie mogelijke updates)

Management

Naam	Functie	Rol	Leeftijd	In functie
5.1.5	Bestuurder	(B)	(X)	(X)(X)

Bron: uittreksel van 04-05-2022

Rol: B=Bestuurder, C=Commissaris, G=Gezamenlijke, V=Voorzitter, M=Mede, E=Eigenaar

Functies (4)						
Organisatie	Functie	Rol	In functie	Bevoegdheid	Hoofdsector (SBI)	Omzet
5.1.5	UBO Suspect	Enig aandeelhouder			5.1.5	
	Directeur a (UBO Suspect)	Bestuurder	5.1.5	Alleen/zelfstandig bevoegd		
	Algemeen directeur	Bestuurder		Alleen/zelfstandig bevoegd		
		Bestuurder		Alleen/zelfstandig bevoegd		

Bron: Company info

De groep van 5.1.5 bestaat dus uit:

Om te bepalen uit welke entiteiten een groep bestaat kan ook naar de toelichting in de jaarrekening gekeken worden. Hierbij staat vaak genoemd wat de geconsolideerde entiteiten zijn (en voor hoeveel %):

Geconsolideerde maatschappijen:

- 5.1.5 (%)
- 5.1.5
- 5.1.5
- 5.1.5
- 5.1.5
- 5.1.5
- 5.1.5
- 5.1.5
- 5.1.5

Niet geconsolideerde maatschappijen:

- 5.1.5

Werknemerscriterium

Het werknemerscriterium kijkt naar AJE (arbeidsjaareenheden). Aantal medewerkers is een indicatie maar niet altijd accuraat.

Ten aanzien van de MKB-toets wordt in beginsel uitgegaan van aantal werknemers. Hiervoor kan gezocht worden in het jaarverslag op enkele trefwoorden (medewerkers/employee/personeel). Ook staat er vaak in de note bij de salariskosten (toelichting op de winst-en-verliesrekening) e.e.a genoemd over personeel, bijv:

Gemiddeld aantal werknemers

	2019	2018
Gemiddeld aantal werknemers over de periode werkzaam binnen Nederland	0	0
Totaal van gemiddeld aantal werknemers over de periode	0	0

Informatieverschaffing over gemiddeld aantal werknemers over de periode

0

Hierbij moet wel rekening gehouden worden dat de MKB-toets uitgaat van AJE (arbeidsjareenheden). Een soortgelijk begrip als FTE (full time employee). De 250 medewerkers grens geldt o.b.v. AJE. Het kan dus voorkomen dat een bedrijf in de jaarrekening aangeeft gemiddeld 270 medewerkers te hebben, echter dat is o.b.v. het aantal personen. Wanneer er dus sprake is van meer dan 250 AJE kwalificeert de ondernemer als grote onderneming.

Voorbeeld: als hypothetisch gezien al deze mensen maar een 80% contract hebben (32u/week), dan zou dit betekenen voor de MKB toets dat er slechts 216 AJE werkzaam zijn, en de onderneming daarmee niet als grote onderneming kwalificeert. Als vuistregel is het goed, echter bij grensgevallen is mogelijk aanvullende informatie nodig.

Jaaromzet criterium en jaarbalans criterium

Als de onderneming minder dan 250 werknemers heeft, kan de onderneming nog steeds kwalificeren als grote onderneming. Er moet dan sprake zijn van een jaaromzet van meer dan 50 miljoen euro én een jaarbalans van meer dan 43 miljoen euro.

Voor het vaststellen van de jaaromzet kijk je in de "geconsolideerde winst-en-verliesrekening". Indien de jaarrekening Engelstalig is, kan er worden gesproken van *net turnover of revenue*. Het kan voorkomen dat er geen winst-en-verliesrekening gepubliceerd wordt, als er sprake is van een kleine onderneming: deze hoeven namelijk geen winst- en verliesrekening openbaar te maken.

In het Nederlands wordt het niet letterlijk omschreven als "jaaromzet" maar vaak als **bruto-bedrijfsresultaat**. Zie het voorbeeld hieronder:

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

	2019	2018
Bruto-bedrijfsresultaat	5.1.5	5.1.5
Lasten uit hoofde van personeelsbeloningen		
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		
Overige bedrijfskosten		
Totaal van som der kosten		
Totaal van bedrijfsresultaat		
Financiële baten en lasten		
Totaal van resultaat voor belastingen		
Belastingen over de winst of het verlies		
Totaal van resultaat na belastingen		
Resultaat toekomend aan de rechtspersoon		

Voor het vaststellen van de jaaromzet kijk je in de "geconsolideerde jaarbalans". Je kan dit cijfer herkennen doordat het er tweemaal instaat: het totaal van passiva en het totaal van activa (deze zijn samen in balans). Zie het voorbeeld hieronder:

Geconsolideerde balans

	31 december 2019	31 december 2018
Balans voor of na resultaatbestemming		
Na resultaatbestemming		
Activa		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	5.1.5	5.1.5
Financiële vaste activa		
Totaal van vaste activa		
Vlottende activa		
Voorraden		
Vorderingen		
Liquide middelen		
Totaal van vlottende activa		5.1.2.6
Totaal van activa		
Passiva		
Groepvermogen		
Eigen vermogen		5.1.2.6
Totaal van groepvermogen		
Voorzieningen		
Langlopende schulden		
Kortlopende schulden		
Totaal van passiva		5.1.2.6

Toetsingsdatum

Het moment van verlening is bepalend voor de status mkb of GO en voor de groepssamenstelling.

Dus maakt niet uit of men in de subsidieperiode mkb was, als men op moment van verlening tot groep GO behoort, zien we ze voor aanvragen voor eerdere kwartalen ook als GO. En bestaat er bijvoorbeeld voor Q4 2020 geen recht op TVL.

Dit heeft alleen geen effect als subsidie al rechtmatig is verleend (hoeft niet ook al te zijn vastgesteld) vóór de fusie/verkoop vennootschappen, dan hoeft je niets terug te vorderen. Maar alle verleende bedragen tellen wel mee in bepalen staatssteuncap voor de groep. En is dan mogelijk geen ruimte meer voor latere verleningen aan die groep

Aanvragen die we onterecht ambtshalve hebben ingetrokken (als mkb ingediend, ambtshalve ingetrokken maar blijkt nu toch mkb te zijn) kunnen we wél verlenen. Daarmee herstellen we een fout die we zelf hebben gemaakt. In deze situatie geldt de datum van de eerste verlening.

4.5.2 Groepen

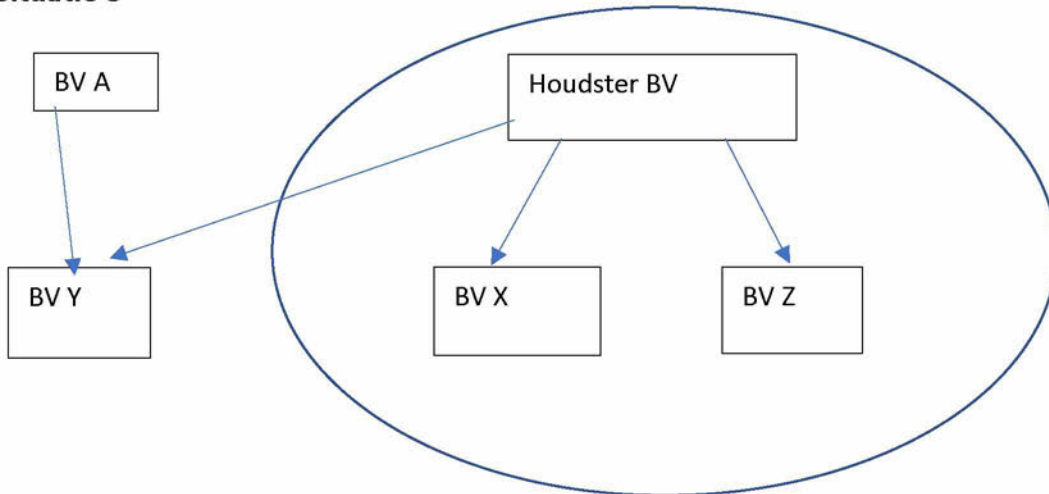
Vanaf de vierde TVL-regeling (TVL Q2 2021) is in artikel 2.3.1 van de regeling opgenomen wat een groep is. Een groep kan worden gevormd door twee of meer in Nederland gevestigde ondernemingen die met elkaar verbonden zijn doordat zij een van de banden, bedoeld in artikel 2, tweede lid, van de algemene de-minimisverordening, met elkaar onderhouden. De Tekst is als volgt:

„Eén onderneming” omvat voor de toepassing van deze verordening alle ondernemingen die ten minste één van de volgende banden met elkaar onderhouden:

- a) één onderneming heeft de meerderheid van de stemrechten van de aandeelhouders of vennoten van een andere onderneming;
- b) één onderneming heeft het recht de meerderheid van de leden van het bestuurs-, leidinggevend of toezichthoudend orgaan van een andere onderneming te benoemen of te ontslaan;
- c) één onderneming heeft het recht een overheersende invloed op een andere onderneming uit te oefenen op grond van een met die onderneming gesloten overeenkomst of een bepaling in de statuten van laatstgenoemde onderneming;
- d) één onderneming die aandeelhouder of vennoot is van een andere onderneming, heeft op grond van een met andere aandeelhouders of vennoten van die andere onderneming gesloten overeenkomst als enige zeggenschap over de meerderheid van de stemrechten van de aandeelhouders of vennoten van laatstgenoemde onderneming.

Ondernemingen die via één of meer andere ondernemingen één van de in de eerste alinea, onder a) tot en met d), bedoelde banden onderhouden, worden ook als één onderneming beschouwd. Hierna volgt een voorbeeld ter verduidelijking.

Situatie 3

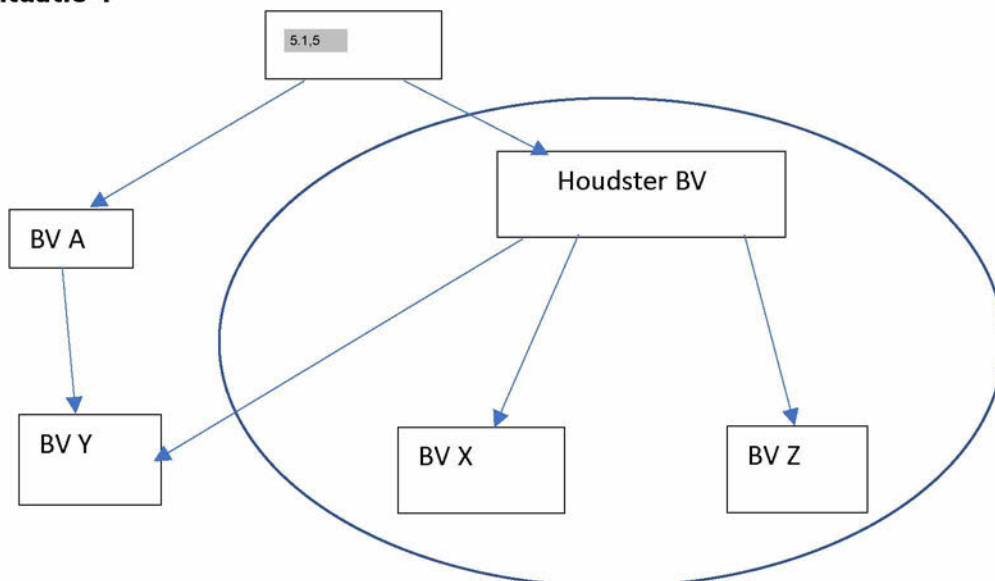

BV X, BV Y, BV Z en Houdster BV vragen een TVL-subsidie aan. Net als in de twee voorgaande situaties heeft Houdster BV weer alle aandelen van BV X en BV Z. Van BV Y heeft Houdster BV 30% van de aandelen. De andere 70% van de aandelen zijn in bezit van BV A. Alle aandelen van BV A zijn in bezit van 5.1.2.E. Door het aandelenbezit in BV Y zijn Houdster BV en BV Y weliswaar met elkaar verbonden. Echter is het niveau van het aandelenbezit zodanig dat je niet kan zeggen dat op basis van het aandelenbezit een beslissende stem heeft in BV Y. Ze zijn dan ook geen verbonden lichamen zoals bedoeld in de TVL-regeling.

In situatie 3 zijn er twee groepen in de zin van de algemene de-minimisverordening, BV A en BV Y vormen een groep en Houdster BV, BV X en BV Z vormen een groep. In de volgende situatie is er sprake van een grote groep.

In situatie 4 zijn de aandeelhouders 5.1.2.E en 5.1.2.E vervangen door 5.1.5. Omdat 5.1.5 heeft alle aandelen in BV A en Houdster BV is er sprake van een centrale leiding en zijn (uiteindelijk) alle aandelen in een hand. Dit heeft gevolgen voor de wat de groep is en ook voor de wijze van het berekenen van de omzet.

Situatie 4

Een groep hoeft niet noodzakelijkerwijs samen te vallen met een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. Zo is het in beginsel niet mogelijk om een fiscale eenheid voor de omzetbelasting te vormen in het geval dat 5.1.5 en BV A geen ondernemer zijn in de zin van de Wet op de

omzetbelasting 1968. Ook kan het zo zijn dat het economisch doel van BV Y bijvoorbeeld auto's verkopen is en dat BV X en BV Z ondernemingen in de bouw zijn. Ook dan kan er geen fiscale eenheid voor de omzetbelasting worden gevormd, wel is er sprake van een groep op grond van de artikel 2, tweede lid, van de algemene de-minimisverordening.

Het laatste voorbeeld is bedoeld ter illustratie. Bij omzet (MKB-ondernemingen) zien we niet zo snel zulke ingewikkelde structuren, dat is meer iets voor de grote ondernemingen. Het is wel goed om je ervan bewust te zijn, dit in verband met het bepalen van de omzet en ook in verband met de maximale subsidiebedragen.

LET OP!!

Bovenstaande voorbeelden zijn overzichtelijk en eenvoudig en bedoeld om iedereen ervan bewust te maken wanneer er sprake kan zijn van een groep. Echter zijn op bovenstaande vele variaties mogelijk. Wanneer je een ingewikkelder organogram voor je hebt overleg dit dan eerst via een vraag aan de nalezers voordat je verder gaat met je beoordeling.

Stappen beoordeling omzet per groep

Eerst bekijk je per bv of er recht is op subsidie. Vervolgens bekijk je of er sprake is van een groep. Niet alleen Nederlandse, maar ook buitenlandse entiteiten tellen mee. Verwijzing naar de-minimis is alleen opgenomen om de criteria wanneer sprake is van verbondenheid te verduidelijken. Op grond van Europeesrechtelijk/AGVV begrip 'onderneming' is het binnen- en buitenland van belang. Zie ook 20.6 en 20.7 van de werkinstructie.

Is sprake van een groep, dan beoordeel je of alle omzet wel mee dient te tellen, meer specifiek of er geen omzet dubbel wordt meegenomen. Als je bijvoorbeeld situatie 1 hebt dan laat je de omzet van de houdster buiten beschouwing voor zover de houdster zelf een aanvraag om subsidie heeft gedaan. Als je een groep hebt tel je vervolgens alle subsidie die de groepsmaatschappijen op grond bij de TVL-regeling bij elkaar op. Wanneer het gezamenlijke bedrag lager is dan het bedrag aan maximaal toegestane staatssteun (€ 1.800.000 / € 2.300.000), dan kan je in bezwaar de subsidie toekennen.

6. MKB of grote onderneming?

8.1 MKB-toets

Op grond van artikel 1.1 van de TVL-regeling is een MKB-onderneming een kleine onderneming of een middelgrote onderneming in de zin van de algemene groepsvrijstellingsverordening. Indien een onderneming niet als kleine of middelgrote onderneming kan worden aangemerkt, wordt deze onderneming als grote onderneming aangemerkt.

Om te bepalen of een onderneming een MKB-onderneming of een grote onderneming betreft, is dus de MKB-toets uit bijlage I bij de algemene groepsvrijstellingsverordening (verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014) van belang. Dit brengt met zich mee dat een onderneming of groep verbonden ondernemingen aan de volgende criteria moet voldoen om als grote onderneming te kunnen worden aangemerkt:

- meer dan 250 werknemers in dienst (meerdere medewerkers kunnen 1 AJE (zie voor toelichting begrip hieronder) vervullen) of;
- een netto omzet van meer dan € 50 miljoen en een balanstotaal van meer dan € 43 miljoen.

Om te kwalificeren als mkb-onderneming moet een onderneming - ingevolge art. 2 van de bijlage van 2003/361/EG - minder dan 250 werknemers in dienst hebben plus een jaaromzet van maximaal € 50 miljoen en/of een jaarbalans van maximaal € 43 miljoen. Is sprake van meer dan 250 werknemers OF een hogere netto omzet dan 50miljoen én een balanstotaal van meer dan 43

miljoen, dan is sprake van een grote onderneming. Dit zijn twee losse criteria waarop je GO kan zijn. Je bent dus in ieder geval GO:

- Je meer dan 250 werknemers hebt, maar ook als:
- Je netto-omzet meer dan €50 miljoen is én het balanstotaal meer dan €43 miljoen is.

Ondernemingen kunnen inzicht krijgen in hun mkb dan wel GO status middels de SME Questionnaire: https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/SME-Wizard/smeq.do;SME_SESSION_ID=G0Z0GYGd854xG9Ei7YQOcle8ralCwX8WbznWujok7Un-tLMNIDa!-1241281612?execution=e1s1

De werkinstructie en de KMO Gebruikersgids (een leidraad voor ondernemers en andere belanghebbenden bij de toepassing van de definitie van KMO's) bieden een heldere uiteenzetting ten aanzien van wanneer sprake is van verbonden- en partnerondernemingen en de wijze waarop deze van invloed zijn op de uitkomst van de voornoemde MKB-toets:

<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2017/03/definitie%20KMO.pdf>

Let op! Formeel wordt in de mkb-toets niet gerekend met het begrip fulltime equivalent (FTE) maar met Arbeidsjaareenheden (AJE). Daarin worden bijvoorbeeld stagiairs/studenten die een beroepsopleiding volgen (dat komt heel veel voor in bijvoorbeeld de horeca!) en ook personeel met zwangerschaps- of ouderschapsverlof niet meegerekend. Zie voor details de KMO Gebruikersgids.

8.2 Welk moment is van belang voor de toetsing?

In sommige zaken is er een statuswijziging van MKB naar GO of andersom tussen het moment van indienen aanvraag en verlening in. Hierbij speelt de vraag op welk moment een onderneming MKB/GO is. Het standpunt is dat de status op het moment van verlening doorslaggevend is en niet de status in de subsidieperiode. Dat heeft met name voor TVL 1 en TVL Q4 2020 gevolgen omdat toen alleen mkb-ondernemingen in aanmerking kwamen voor TVL. GO waren tot Q1 2021 nadrukkelijk uitgesloten voor de TVL door de Minister van EZK.

In de KMO Gebruikersgids staat dat voor de vraag of sprake is van een GO of MKB over een periode van de twee laatste afgeronde boekjaren wordt gekeken om niet te vaak rekening te hoeven houden met tussentijdse fluctuaties in de werknemersaantallen en/of omzet/jaarbalans totalen. Daarop is de overname een uitzondering. Die beoogt een structureel karakter te hebben en daardoor wijzigt de status per direct op de overnamedatum. Dat kan beide kanten op, van mkb naar GO en ook andersom.

Deze statuswijziging heeft ook gevolgen voor hoe je toetst of het maximaal te verlenen subsidiebedrag wel of niet is bereikt. Wanneer de ondernemingen die tijdens of na een subsidieperiode onderdeel worden van een (andere) groep verbonden ondernemingen gaat hetgeen aan TVL aan hen is verleend vóór de fusiedatum direct meetellen voor het bepalen van de maximale staatssteungrens voor de gehele groep.

Wel mag de onderneming die eerder nog geen deel uitmaakte van een groep of van een andere groep verbonden ondernemingen de TVL subsidie behouden als die al vóór de fusie rechtmatig was verleend (hoeft niet ook al te zijn vastgesteld). Dat baseren we op artikel 3, lid 8 van de de-minimisverordening die hier niet rechtstreeks maar wel naar analogie wordt toegepast. Het teveel verleende aan de groep hoeft in dat geval niet te worden teruggevorderd, maar uiteraard wijs je eventuele nieuwe extra betalingen aan de nieuwe groep wel af op basis van het bereiken van de staatssteungrens voor die groep.

Voorbeeld: mkb-onderneming A heeft al 1,5 mln rechtmatig verleend gekregen aan TVL. Op datum x wordt A onderdeel van (GO-)groep B: bij de latere TVL verleningen aan B wordt wat aan A is verleend meegeteld om te bepalen of de cap is bereikt of niet. A mag de 1,5 mln wel behouden, ook als blijkt dat A en B gezamenlijk dan al over de totale cap van 2.3 mln gaan.

8.3 Handhavingslijst lijnafdeling

Gebleken is dat ook niet-mkb-ondernemingen (grote ondernemingen) een subsidie hebben aangevraagd die bedoeld is voor mkb-ondernemingen en die in voorkomende gevallen ook hebben gekregen. Voor Q3 2020 en Q4 2020 stond de TVL alleen nog open voor mkb-ondernemingen. Pas vanaf Q1 2021 is TVL aanvragen ook mogelijk geworden voor GO, dan wel 1 aanvraag per de groep van verbonden ondernemingen. 5.1.2.e 5.1.2.E van de primaire afdeling PROF, coördineerde het onderzoek naar bedrijven die mogelijk ten onrechte als mkb-onderneming TVL-subsidie hebben aangevraagd. Dit onderzoek is een jaar geleden uitgevoerd en inmiddels afgerond. De onterecht verleende subsidie aan deze bedrijven is teruggevorderd.

Bij twijfel over mkb status dien je zelf te onderzoeken en eerst te kijken of de onderneming al voorkomt op de lijst van de primaire afdeling.

Ook zijn nog niet alle in kaart gebrachte ondernemingen (volledig) onderzocht. Zie voor de handhavingslijst (deze wordt overigens regelmatig ververs) 5.1.5 op 5.1.5 Voor elk onderzocht bedrijf wordt in principe een dossier opgesteld dat de redenen bevat waarom sprake zou zijn van een mkb- of grote onderneming. Deze dossiers zijn ook te vinden in 5.1.5 op 5.1.5

Als in een bezwaarschrift expliciet wordt betwist dat sprake is van een grote onderneming (zodat de bezwaarmaker alsnog in aanmerking moet komen voor subsidie als mkb-onderneming), dan is dit eenvoudig te detecteren. Voor de onzuivere zaken ligt dit anders, omdat uit het bezwaarschrift an sich niet blijkt dat er twijfels zijn over de mkb-status van de betreffende onderneming. Deze bezwaarschriften worden als volgt gedetecteerd. De in de handhavingslijst van 5.1.2.E genoemde grote ondernemingen worden aan de hand van hun KvK-nummers periodiek vergeleken met een bronbestand waarin alle (TVL)-bezwaren en bijhorende KvK-nummers staan. Als dit een match oplevert en het bezwaarschrift blijkt niet over de mkb-status te gaan, dan is sprake van een onzuiver mkb-bezwaar. Een complicatie hierbij is dat grote ondernemingen doorgaans uit meerdere bv's en bestaan en er dus ook meerdere KvK-nummers mee gemoeid zijn. In de handhavingslijst staan doorgaans daarom geen KvK-nummers maar het RSIN van de groep. Omdat het technisch niet mogelijk is om op basis van RSIN's een vergelijking te maken met het bronbestand, is er een tussenstap genomen inhoudende dat deze RSIN's zijn geconverteerd in KvK-nummers. 5.1.2.E 5.1.2.E heeft alle RSIN's uit de handhavingslijst uitgesplit in KvK-nummers. Zie hiervoor: 5.1.5 5.1.5 5.1.5

5.1.5 Voorts kan het voorkomen dat er twijfels zijn over de mkb-status van bedrijven die niet op de lijst van 5.1.2.e staan. Deze twijfels kunnen bijvoorbeeld rijzen bij de jurist die het bezwaar behandelt op of bij de FEM.

De werkinstructie en de KMO Gebruikersgids biedt een heldere uiteenzetting ten aanzien van wanneer sprake is van verbonden- en partnerondernemingen en de wijze waarop deze van invloed zijn op de uitkomst van de voornoemde MKB-toets: <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2017/03/definitie%20KMO.pdf>

8.4 Praktisch stappenplan:

- Vraag de ondernemer de questionnaire in te vullen en vraag een organogram met daarin opgenomen de stemverhoudingen op bij de ondernemer, attendeer er expliciet op dat ook buitenlandse entiteiten binnen dezelfde groep meegeteld moeten worden volgens Europese (AGVV) begrip 'één onderneming'.
- Controleer of deze overeenkomt met onze overzichten van verbonden/partnerondernemingen
- Kijk in 5.1.5 onder het kopje 'Concernrelaties' voor nadere informatie over verbonden- en partnerondernemingen en het percentage waarmee zij tot de aanvrager in relatie staan. Bij 51% of meer is sprake van verbondenheid. Bij een lager percentage kan sprake zijn van een partneronderneming (zie Werkinstructie voor nadere uitleg op dit punt): voorbeeld overzicht

- Wanneer onze informatie afwijkt van het organogram van de ondernemer vraag de ondernemer dan om een toelichting op dit punt (Waarom laat de ondernemer bepaalde BV's buiten beschouwing?). Dit kan voorafgaand aan de HZ of tijdens de HZ.
- PM en hoe verder afhankelijk vd uitkomst?

20.6 Groepsverbondenheid

Het staatssteunplafond geldt voor de gehele groep, in geval sprake is van verbonden ondernemingen. Voor partner ondernemingen geldt deze toets niet, die gelden als aparte ondernemingen in het kader van de TVL.

Zie voor het beoordelingskader voor verbonden ondernemingen de aparte werkinstructie daarover. Dit stuk ziet enkel op de gevolgen van het zijn van een groep voor het staatssteunplafond.

Als sprake is van verbonden ondernemingen, geldt dit maximum niet voor iedere onderneming die deel uitmaakt van de groep, maar het maximum geldt voor de gehele groep. Dit betekent dat alle verstrekte steun aan de verschillende ondernemingen die binnen de groep vallen, bij elkaar moet worden opgeteld en niet boven het staatssteunplafond mag uitkomen.

Ook hier geldt: komt de totaal verstrekte steun aan de groep ondernemingen uit boven de staatssteungrens, wijs het gedeelte dat boven de staatssteungrens komt dan af.

20.7 Toetsing in bezwaar: verbonden ondernemingen

Anders dan de MKB-toets, houdt de beoordeling van de staatssteuncap alleen rekening met verbonden ondernemingen en niet met partnerondernemingen. In de TVL-regeling vind je dit terug in de definitie van "groep": twee of meer in Nederland gevestigde ondernemingen als bedoeld in [artikel 5 van de Handelsregisterwet 2007](#), die met elkaar verbonden zijn doordat zij een van de banden, bedoeld in artikel 2, tweede lid, van de algemene de-minimisverordening, met elkaar onderhouden (artikel 2.2.11).

Het is goed mogelijk dat ten tijde van de aanvraag de onderneming niet tot een groep behoorde, of dat er wijzigingen optreden in de groepssamenstelling gedurende het bezwaarproces.

In bezwaar toetsen we *ex nunc*, wat betekent dat de groepssamenstelling op het moment van de beoordeling bepalend is voor de vaststelling van wie tot de groep behoren, en hoeveel staatssteun deze groep in totaal heeft ontvangen.

Ook een latere toetreding tot een groep, betekent dus dat het totaal ontvangen bedrag aan staatssteun wordt toegevoegd aan de staatssteun die de voltallige groep heeft ontvangen. Het moment van toetreden doet niet ter zake, mits dit valt binnen de periode waarin aanspraak bestaat op TVL, namelijk voorafgaand aan de subsidieperiode. Let wel: bij toetreding na de referentieperiode en voor de subsidieperiode, wordt de omzet van de toegetreden onderneming niet meegenomen bij de vaststelling van de totale omzet in de referentieperiode. In dat geval telt het volledig ontvangen bedrag aan steun aan de onderneming die onderdeel is gaan uitmaken van

de groep, mee met de totaal ontvangen steun van de groep. Indien, echter, twee ondernemingen fuseren die beiden steun hebben ontvangen, wordt dit – ook als de totaal ontvangen steun dan boven de staatssteungrens uitkomt – niet teruggevorderd. Dit volgt uit de De-minimisverordening.

De situatie andersom, een splitsing gedurende de TVL periode, betekent dat de steun die aan de groep is verstrekt, verminderd wordt met de steun die de gesplitste onderneming heeft ontvangen.

Een statuswijziging heeft ook gevolgen voor hoe je toetst of het maximaal te verlenen subsidiebedrag wel of niet is bereikt. Wanneer de ondernemingen die tijdens of na een subsidieperiode onderdeel worden van een (andere) groep verbonden ondernemingen gaat hetgeen aan TVL aan hen is verleend vóór de fusiedatum direct meetellen voor het bepalen van de maximale staatssteungrens voor de gehele groep.

Wel mag de onderneming die eerder nog geen deel uitmaakte van een groep of van een andere groep verbonden ondernemingen de TVL subsidie behouden als die al vóór de fusie rechtmatig was verleend (hoeft niet ook al te zijn vastgesteld). Dat baseren we op artikel 3, lid 8 van de de-minimisverordening die hier niet rechtstreeks maar wel naar analogie wordt toegepast.

Het teveel verleende aan de groep hoeft in dat geval niet te worden teruggevorderd, maar uiteraard wijs je eventuele nieuwe extra betalingen aan de nieuwe groep wel af op basis van het bereiken van de staatssteungrens voor die groep.

Voorbeeld: mkb-onderneming A heeft al 1,5 mln rechtmatig verleend gekregen aan TVL. Op datum x wordt A onderdeel van (GO-)groep B: bij de latere TVL verleningen aan B wordt wat aan A is verleend meegeteld om te bepalen of de cap is bereikt of niet. A mag de 1,5 mln wel behouden, ook als blijkt dat A en B gezamenlijk dan al over de totale cap van 2.3 mln gaan.

20.8 Vrijgekomen staatssteunruimte

Aanvragen van ondernemers kunnen geheel of gedeeltelijk zijn afgewezen, omdat in een bepaalde periode de staatssteungrens is bereikt. Het is echter mogelijk dat bij de vaststelling van andere periodes een subsidie lager wordt vastgesteld of zelfs ingetrokken. Dat heeft als gevolg dat voor andere perioden weer staatssteunruimte vrijkomt. Die ruimte kan de ondernemer alsnog benutten door een herziening van die eerdere periode aan te vragen. Vrijgekomen staatssteunruimte is een veranderde omstandigheid als bedoeld in artikel 4:6 van de Awb. Dat maakt de herziening juridisch verplicht. Daarom kunnen we ook na 30 juni 2022 hoger verlenen dan het oorspronkelijk verleende maximale bedrag.

Er zijn drie situaties waarin kan worden opgemerkt dat er nog staatssteunruimte is:

1. Bij bezwaar tegen de verlening: dit zal waarschijnlijk alleen nog voorkomen bij bezwaren tegen de verlening Q4 2021 of Q1 2022. In deze gevallen kan er net als bij gegronde bezwaren een herberekening worden opgevraagd.
2. Bij bezwaar tegen de vaststelling: Nu we na de uitspraak 21 februari 2023 (ECLI:NL:CBB:2023:77) niet meer aftoppen op het maximale bedrag uit de verlening, kan je FEM om een herberekening vragen (net als bij "normale" gegronde bezwaren).
3. Nadat de subsidie definitief is vastgesteld en er loopt geen bezwaarprocedure: de belanghebbende moet een herzieningsverzoek (wij gaan hier niet zelf actief achteraan) indienen en die wordt naar tvlherzieningen gestuurd.

Let op!!! Tot en met Q3 2021 lag het staatssteunruimte op maximaal € 1.800.000. Dit bedrag is met ingang van Q4 2021 verhoogd naar € 2.300.000. De ruimte die per Q4 2021 ontstaat mag **niet** gebruikt worden voor eerdere periodes. Bijvoorbeeld in het geval dat in Q4 2021 een lager omzetverlies is geleden en daardoor nog ruimte is, terwijl tot en met Q3 2021 € 1.800.000 subsidie is vastgesteld, kan die extra ruimte niet voor periodes van vóór Q4 2021 worden gebruikt. Ook heeft een dergelijk verzoek alleen zin als er in de betreffende periode sprake is van 30% omzetverlies (of 20% in Q4 2021) of meer.

Wat is er nodig om te kunnen herzien?

- De ondernemer heeft een herzieningsverzoek ingediend of vraagt in een lopend bezwaar om een eerdere periode te herzien (wel schriftelijk of per mail);
- Controleer of er in de desbetreffende periode daadwerkelijk de aanvraag geheel of gedeeltelijk is afgewezen op grond van de staatssteunruimte en, zo ja:
- Mail het herzieningsverzoek naar 5.1.5 @rvo.nl (zie ook de Werkinstructie hoofdstuk 3.10).

In de beslissingen op bezwaar wijzen we op de mogelijkheid om later een herzieningsverzoek in te dienen mocht er toch weer staatssteunruimte vrijkomen.

